

Tilsynserklæring for skoleåret 2020/2021 for Steiner Skolen i Vejle:

1. Skolens navn og skolekode

Skolekode: 631024	Skolens navn: Steiner Skolen i Vejle
----------------------	---

1.1 Navn på den eller de tilsynsførende

Jens Vibe Michelsen

2. Angivelse af datoer for tilsynsbesøg samt i hvilke klasser og fag, tilsynet har overværet undervisningen, på de enkelte datoer.

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

Dato	Klasse	Fag	Fagområde	Tilsynsførende
19-11-2020	1. klasse	Matematik	Naturfag	Jens Vibe Michelsen
19-11-2020	8. klasse	Fysik	Naturfag	Jens Vibe Michelsen
19-11-2020	4. klasse	Håndværk og design	Praktiske/musiske fag	Jens Vibe Michelsen
19-11-2020	5.-9. klasse	Musik	Praktiske/musiske fag	Jens Vibe Michelsen
07-12-2020	9. klasse	Naturfag/Hjemkundskab	Naturfag	Jens Vibe Michelsen
07-12-2020	8. klasse	Engelsk	Humanistiske fag	Jens Vibe Michelsen
07-12-2020	8. klasse	Samfundsfag	Humanistiske fag	Jens Vibe Michelsen
23-02-2021	9. klasse	Naturfag	Naturfag	Jens Vibe Michelsen
06-05-2021	4. klasse	Biologi/dansk	Naturfag	Jens Vibe Michelsen
06-05-2021	6. klasse	Dansk	Humanistiske fag	Jens Vibe Michelsen
06-05-2021	8. klasse	Matematik	Naturfag	Jens Vibe Michelsen
06-05-2021	9. klasse	Engelsk	Humanistiske fag	Jens Vibe Michelsen

2.1 Beskrivelse af tilsynsbesøg

Steinerskolen i Vejle inddrager næsten uden undtagelse musiske elementer i enhver form for undervisning. Umiddelbart virker det, som om det styrker undervisningens sociale dimension, dvs. kontakten mellem den lærende og den undervisende. Selv om undervisningen for en udenforstående kan se 'traditionel' ud, med læreren som den styrende i en plenumorganiseret lektion, så har jeg observeret, at eleverne er aktive deltagere i læringen. Det musiske/kreative ser ud til at være en stærk motivationsfaktor.

I undervisningens ofte enkle organisering er lærerens intentioner tydelige, det samme er lektionens struktur. Med forbehold for, at skoleåret 2020-21 har været præget af coronarestriktioner, opsummerer jeg en typisk lektion som følger:

Klassen fremfører udenad og i kor et vers med opbyggeligt indhold. Er det en morgenlektion følger en morgensang eller to i kor til lærernes akkompagnement. Endelig tager eleverne - typisk på de yngre trin - et udvalgt musikinstrument frem og spiller i fællesskab (strofer fra) en melodi, som de har øvet.

Det vil sige, at klassen de første cirka 20 minutter af lektionen arbejder musisk med sang, musik, nodelæsning o.a. Jeg har hver gang noteret en koncentreret fælles opmærksomhed og en rolig overgang til lektionens hovedemne, fx matematik.

Lektionen afsluttes tilsvarende med en kort samlende aktivitet.

Skolen tilbyder deltagelse i skolens sangkor, og alle elever lærer i løbet af deres skolegang at spille på et musikinstrument. På mellemtrinnet træner eleverne samspil, der på sluttrinnet - for nogle elever - kan udvikle sig til at deltage på et symfoniorkester.

Skolen arrangerer opførelser, hvor de udøvende bliver sat på prøve; og tilhørerne (deres kammerater og eventuelt forældre) har lært (og bliver fortsat påmindet) normerne, når man går til koncert: Der er tavshed eller dæmpet tale, når børnene træder ind og finder sin plads. De véd, hvornår de udøvende musikere skal have bifald, og hvornår hænderne skal blive i skødet. Og overholder tilsvarende normer for, hvordan man forlader koncertrummet, når koncerten er slut.

I de humanistiske og naturfaglige fag er den musiske pendant til koncerten: fremlæggelsen af produktet; fx rapporten, skulpturen eller den mundtlige/dramatiske præsentation. De æstetiske krav skolen stiller her, svarer til dem, der stilles til kor og orkester: Fokus på både indhold og form.

Skolens læringssyn er defineret ved, at kreative aktiviteter og den levende fortælling skaber oplevelser hos børnene, herunder indre billeddannelser. Disse giver eleverne mulighed for personlig vækst, som er forudsætning for at de gradvist kan tilegne sig mere abstrakte kundskaber med alderen. Pædagogikken søger med andre ord bevidst at internalisere læring og undgå udvendig læring.

Skolen afviser brug af mobiltelefoner i pædagogisk sammenhæng, hvilket ikke strider imod normerne i mange folkeskoler. Derudover findes der ikke pc'er i klasserummene på Steinerskolen før på de ældste trin. Men dette

forhold bør stå til diskussion.

Kommunikationsteknologi er i dag en del af hverdagen for børn og unge, helt fra de yngste skolebørn. Dermed er IT i bred forstand en arena for børns og unges dannelse.

Afvisningen af pc'er mm rummer en logik i en snæver sammenhæng med det før nævnte læringssyn. Men i det omfang elever hyppigt færdes på internettet og fx omgås sociale medier i fritiden, vil skolen forsømme sin rolle som det pædagogiske, dannelsesmæssige korrektiv til det frie marked; et korrektiv, som forældrene står alene med, hvis ikke skolen tilbyder det. Denne udfordring er dermed en realitet, som alle grundskoler bør forholde sig til, aktivt og nysgerrigt.

3. Foregår undervisningen udelukkende på dansk i alle fag, sprogfag undtaget?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler m.v. § 2, stk. 3 er undervisningssproget i en fri grundskole dansk, dog er undervisningssproget i de tyske mindretalsskoler tysk. § 6 a Skolens lærere skal beherske dansk i skrift og tale, dette gælder dog ikke lærerne ved de tyske mindretalsskoler eller ved skoler, der har fået godkendt et andet undervisningssprog end dansk.

3.1 Uddybning

4. Står undervisningen inden for det humanistiske fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

4.1 Uddybning

Jeg har noteret mig, at samfunds- og/eller historiske forhold hyppigt indgår som en central dimension i fx naturfag og omvendt. Eksempelvis klimakritiske forhold i faget kemi, folkeretlige forhold i engelsk (FN, Menneskerettigheder). Dele af danskfagets didaktik er typisk medinddraget i naturfagene.

Derudover henviser jeg til uddybninger nedenfor vedrørende elevernes standpunkter i dansk og engelsk.

5. Står undervisningen inden for det naturfaglige fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriale faglige og pædagogiske kvalitet.

5.1 Uddybning

1. klasse matematik. 22 elever

Børnene sidder i en kreds, og læreren (L) har alles opmærksomhed til en start. Vi starter med det musiske.

Lektionens start er indgangs-talekor, tre fællessange og en runde 'siden sidst'.

Anden del. 'Fløjtekoncert'. Børnene har hver en blokfløjte tilpasset alderstrinnet. De skal øve korte harmonier. Først synger de melodien med en enkel tekst. Derefter spiller de. De har på dette tidspunkt øvet i en uge. Det er starten på en skolegang, hvor de alle skal lære at spille på et instrument.

Matematikemnet er tallene, med vægt på de lige tal (2-tabellen). Processen er lærerstyret med høj elevaktivitet. Læremiddel: Ærteposer: Eleverne står i en kreds med hver en ærtepose i højre hånd, de lægger den i venstre og giver den derfra videre til sidemanden i en fælles rytme, hvor de siger: "Fra højre til venstre til sidemand,..." Andre øvelser med ærteposer, hvor det er balance og motorik, der er fokus. Ærteposens rundgang gentages, nu med tælling hvor kun 2-4-6- siges højt, 1, 3, 5 osv tænkes eller hviskes.

Læreren går videre med kastanier ('kager') som skal deles mellem to osv

Til slut trækker læreren et forhæng fra tavlen – bag det har hun lavet en tegning med kridt, farvelagt. Den er en illustration til en fødselsdagsfortælling, som læreren fortæller, kort. Børnene skal lave deres egen illustration med inspiration fra tavletegningen (imitation, ikke plagiat).

Fysik, 8. klasse.

Emnet var elektromagnetisme. Eleverne var i gang med at producere en lille elektromotor efter en stor, farvelagt illustration, som læreren forud for timen havde kreeret på tavlen.

Jeg fik udleveret lærebogsmaterialet.

Eleverne var instrueret og i aktivitet med eksperimenterne, før jeg ankom. De var generelt indforstået med opgaven: med at påvise elektromagnetisme. L var aktiv og i nær kontakt med alle elever.

Et par stod af, men forstyrrede ikke, og L's vurdering var, at hans kræfter skulle bruges på dem, der var godt i gang, så ville han følge op på dem, der var 'faldet af' senere.

Jeg fik udleveret lærerens plan for dette modul, så jeg kunne se sammenhængen med det hidtidige forløb i 8. klasse, og den videre plan helt frem til 12. årgang – og en 'drejebog' for hele skoleåret.

9. klasse, biologi/kemi

Klassen skal eksperimentere med mikroorganismer via en hverdagsaktivitet: Brødbagning.

L har etableret forudviden, fx om solen som livgiver, plantens anatomi (dissektion), respiration/ånding + energikæder, plante-, bakterie- og dyreceller - for nu, mens jeg er til stede, at være fremme ved éncellede organismer, bakterier.

Klassen præsenteres for opgaven ud fra forståelsen, at bagning forudsætter at eleverne nu skal dyrke

mikroorganismer og skabe surdej. I forløbet indgår samtale i plenum om meltyper, der gøres iagttagelser (hvordan føles/lugtes/synes mm). Elevdeltagelsen er relativt høj, også før klassen skrider til den praktiske del, hvor de arbejder i smågrupper a 2-3.

6. Står undervisningen inden for det praktisk-musiske fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

6.1 Uddybning

En dansklektion i 4. klasse indledtes med 2 morgensange, som eleverne fremførte på en måde der viste, at de var dus med tekster og melodier.

Derefter fulgte en sekvens med fælles blokfløjtespil og dertil nodelæsning: Læreren ved klaveret, eleverne læste med i nodepapirerne. Angivelse af bl.a. takt. Til slut samspil.

4. klasse, Håndværk og design (sløjd). 14 elever.

Lektionen indledes og afsluttes med fælles talekor: Fra hoved til hånd/via hjertet må gå/med tanke og vilje/på jorden vi stå.

Emnet er historie, sen vikingetid. Eleverne skal producere en stok af grene samlet i en nærliggende skov.

I denne time skulle stokken dekorerer med snittede figurer og 'tones' i smedjen med ild, hvilket vel også gør stokken mere holdbar.

Faglokalet var snævert, selv til denne lille elevgruppe, men skolen var aktuelt i gang med at indrette et tidssvarende faglokale.

Orkester

Denne dag skulle skolens symfoniorkester (Blæsere: Fløjte og klarinet. Trompet. Strygere: Violin og cello (Læreren): piano) opføre generalprøve på julekoncert for skolens øvrige elever. Koncerten blev aflyst pga forsamlingsrestriktioner, men indgik som underlægningsmusik i en elektronisk julehilsen til forældrene.

I instruktionen lagde L bl.a. vægt på samspillet, dvs instrumenternes balance, fokus og koncentration om det fælles, udførelsen.

Tilhørerne var i ro under hele forløbet, fra de blev lukket ind, til musikken sluttede.

Orkestret fremførte 'Dejlig er jorden' og 'Once in the World' efter følgende opbygning: 1. Først alle instrumenter (Tutti), dernæst 2. fløjte og klarinet, 3. strygere, 4. trompet og afslutningsvis 5. tutti.

Jeg overværede desuden blæserholdet (saxofon og trompet) fra 8.-9. årgang (dog én fra 7.) øve samspil: Jingle Bells og Amazing Grace.

9. klasse kemi - beskrevet ovenfor under det naturfaglige område, indeholdt didaktiske elementer fra faget hjemkundskab.

Jeg henviser i øvrigt til mine indledende bemærkninger om tilsynet generelt.

7. Står elevernes standpunkt i dansk mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

7.1 Uddybning

Dansk, 4. klasse.

Emnet: Bæveren

Lektionen er en fortsættelse af emneforløbet (2. dag) og indeholder didaktiske elementer fra naturfag.

Lektionens start:

Vers fremsagt i kor, 2 morgensange og instrumentspil med nodelæsning o.a.

Lektionen former sig som en samtale, hvor læreren beder eleverne om at bruge deres viden til at fortælle med på den historie, de kan trække ud af en detaljeret og farvelagt tavletegning, som læreren har udarbejdet forud. Den forestiller en bæver-boplads. Samtalen er lærerstyret, eleverne er aktive/opmærksomme. Klassen har forud beskæftiget sig med bæverens tilpasning til livet i vandet, blandt andet: Dens dæmningsbyggeri, der stabiliserer vandstanden og beskytter hulen og ungerne. Dens fysiske særkender, der sikrer den et godt syn under vand, dens rodåbne tænder, der sikrer dem mod at blive nedslidt ved gnaveriet.

Efterfølgende skriver eleverne historien over i periodehæftet. Der er fokus på sproglig korrekthed og detaljeret illustration. I forhold til fælles mål møder denne øvelse målet om, at eleverne på dette trin skal kunne formulere en sammenhængende tekst og arbejde med tekster med henblik på oplevelser og faglig viden.

Dansk, 6. klasse.

Emne: 1. Du er landet på en øde ø. Skriv en dagbog om de første dage.

2. Litteratur: Skammerens datter, roman af Lene Kaaberbøl

Dagbogen er nået til dag 3. Indledende klassedrøftelse: Du er nået til tidspunktet, hvor du skal have tag over hovedet. Tegn bostedet, fx en hytte. Hvilke materialer kan du finde? Hvordan har du det nu, på tredjedagen? Savn, længsler?

Det stilles eksplicitte krav til opsætning, sprog osv. Opgaveløsningen har karakter af elevens portfolio (dokumentation til brug for evaluering)

Skammerens datter: Sekvensen handler om personkarakterstik (indre/ydre). Klassen drøfter eksempler i forbindelse med hovedkarakteren. Eks på ydre (øjne, hår) og indre (ensom, trodsig) kendetegn.

8. Står elevernes standpunkt i matematik mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

8.1 Uddybning

1. klasse, matematik

Jeg samtaler med læreren efter matematiktime (beskrevet under punkt 5): Hvornår ved du, at de har lært det?

Hvordan holder du hus med, hvem der har ekstra brug for din opmærksomhed?

L bruger ikke striks registrering, men har en klar fornemmelse af de enkelte elevers standpunkt, og klassens spredning. Konstaterer, at nogle har brug for særlig opmærksomhed, men ingen har endnu (første del af skoleåret) behov for særlig hjælp eller pædagogiske støtte.

Matematik, 8. klasse. 13 elever

Emne: Økonomi

Som indledning har klassen en hurtig færdighedsøvelse i procentregning (brøk, decimal). Rente og renters rente. Derefter genoptagelse af forrige lektion om regneark. Emnet behandles med udgangspunkt i emnet lån og opsparing. Begreber: Kapital, termin, hovedstol, 'pro anno', saldo, løbetid, rentesats (pct, kr). indgående, hhv udgående balance.

Lærerens gennemgang tager afsæt i en af elevernes rejseopsparing, som hun frivilligt oplyser. Læreren har slået et regneark op på whiteboard, eleverne har tilsvarende på egen pc.

Med baggrund i de få greb, beløb og koder, vises på regnearket det tænkte forløb af kontoens udvikling.

Klassen skal opstille budget og formler i regnearket. Eleverne kan følge en kontos udvikling, hvor der indsættes et beløb over flere terminer. Læreren instruerer i, hvordan de kan beregne renten og forudsige kontoens udvikling. Eleverne får til opgave at tegne en kurve, der viser kontoudviklingens ikke-lineære udvikling. Eleverne bliver bekendt med begrebet og formlen for eksponentiel funktion.

Læreren holder et bevidst højt tempo i korte sekvenser. Han fortæller mig efterfølgende, at han sikrer, at de hurtigste elever er med. Mellem de korte sekvenser, gør han ophold, hvor han sammen med de elever, der 'er med' hjælper de øvrige. Jeg oplever ingen frustrationer blandt de unge, men hjælpsomhed.

Læreren arbejder efter en struktureret plan, som er del af en detaljeret årsplan. Han er tryk ved sit overblik over, at alle elever holder trit.

9. Står elevernes standpunkt i engelsk mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

9.1 Uddybning

Engelsk, 8. klasse, 12 elever.

Læremiddel til grund for lektionen: Passport til Ireland, Alinea.

Emnet 'Ireland' indgik i årsplanen i en 4-ugers periode.

Eleverne arbejdede med udtale via oplæsning i grupper. Oversættelse i grupper. I denne organisationsform kan det være svært for læreren at overskue, hvilke elever, der har brug for hjælp, da de (i bedste fald) får hjælpen af en kammerat i gruppen.

I næste del af lektionen gav læreren instruktion om kravene til en fritekst, som eleverne skulle skrive ud fra det læste emne. Produktet skulle indgå i efterfølgende lektion. Elevernes talesprogsniveau var for de flestes vedkommende på niveau eller over det forventelige. De skriftlige krav til dette alderstrin består i almindelighed i enkle opgaver, som fx referater af kendte tekster eller historier med enkle sætninger.

10. Fører skolen til prøve i historie?

Ja

10.3 Uddybning

11. Står skolens samlede undervisningstilbud ud fra en helhedsvurdering mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen

Ja

11.1 Uddybning

Jeg vurderer samlet, at skolens undervisningstilbud står mål med, hvad der i almindelighed kræves i folkeskolen. Jeg bygger min vurdering på observation af undervisning, samtaler med lærere og skolens leder samt gennemsyn af læremidler og elevprodukter, læreplaner, sammenholdt med hvad skolen i øvrigt oplyser om sin virksomhed på hjemmesiden.

12. Forbereder skolen efter sit formål og i hele sit virke eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre?

Ja

12.1 Uddybning

De samværs- og kommunikationsformer, som jeg har observeret ved mine besøg på skolen, afspejler vilje og evne til at lytte og udtrykke sig. Eleverne bliver inddraget. Der lægges vægt på en gensidigt respektfuld tone

13. Udvikler og styrker skolen elevernes demokratiske dannelse?

Ja

13.1 Uddybning

Se foregående.

14. Udvikler og styrker skolen elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder?

Ja

14.1 Uddybning

Jeg har set emnet inddraget i undervisningen. Respekt for andre er i mine øjne et dækkende udtryk for den adfærd børnene lærer at udvise, når de eksempelvis lytter til kammeraternes koncertopførelser, jf. afsnit 2.1. Min vurdering bygger i øvrigt på samme grundlag som de foregående svar.

15. Benytter skolen kønsopdelte aktiviteter i undervisningen?

Nej

15.1 Uddybning

16. Arbejder skolen løbende med at sikre kønsligestilling på skolen?

Ja

16.1 Uddybning

Ligestillingstemaet er i løbet af 2020-21 kommet endnu højere op på dagsordenen og vil tilsvarende fylde mere i undervisningssammenhæng. En mulig ændret prioritering vil først kunne indgå i planlægningen af det kommende skoleår.

17 Har skolens elever dannet elevråd eller varetager eleverne på anden demokratisk måde deres fælles interesser vedrørende skolen?

Ja

17.1 Uddybning

19 Har skolen en praksis, der understøtter, at de ansatte efterlever deres skærpede underretningspligt, fx ved at have beskrevne procedurer?

Ja

19.1 Uddybning

En opprioritering forventes at indgå i drøftelserne, når det kommende skoleår planlægges.

20 Sikrer skolen, at de ansatte ved, at den skærpede underretningspligt er personlig?

Ja

20.1 Uddybning

En opprioritering forventes at indgå i drøftelserne, når det kommende skoleår planlægges.

21. Donationer

Har skolen i det foregående regnskabsår modtaget en eller flere donationer som tilsammen overstiger 20.000 kr. eksklusive moms fra samme donator?

Nej

22. Tilsynets sammenfatning

Med baggrund i mine møder og samtaler med skolens leder og lærere,
mine observationer af undervisning
og dette sammenholdt med skolens lokale planer og de centrale bestemmelser for skolens fag
er det min vurdering, at skolen tilbyder og udfører undervisning, der matcher hvad der forventes i Danmark på
grundskoleniveau.
Skolen har dog til at gode at gentænke sin tilgang til digitale medier som en del af undervisningen i alle fag.